

шляхом аналізу наявних даних за допомогою ШІ; 3) проведення аналізу даних за допомогою технологій ШІ з метою ресоціалізації засуджених; 4) винесення судових рішень у справах незначної складності (за взаємною згодою сторін) на основі результатів аналізу з використанням технологій ШІ, судової практики [4].

1. Загальний регламент про захист даних (GDPR). URL: <https://gdpr-text.com/uk/> (дата звернення: 26.02.2024).
2. European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems and their environment. Adopted at the 31st plenary meeting of the CEPEJ (Strasbourg, 3-4 December 2018). URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c> (дата звернення: 26.02.2024).
3. Конвенція Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (Страсбург, 28 січня 1981 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text (дата звернення: 26.02.2024).
4. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 груд. 2020 р. № 1556-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini-s21220> (дата звернення: 26.02.2024).
5. i2 Analyst's Notebook : вебсайт. URL: <https://i2group.com/i2-analysts-notebook>
6. AI-Powered Operations, For Every Decision : вебсайт. URL: <https://www.palantir.com/> (дата звернення: 26.02.2024).
7. Splunk : вебсайт. URL: <https://www.splunk.com/> (дата звернення: 26.02.2024).
8. Analytics Software&Solutions : вебсайт. URL: https://www.sas.com/en_us/software/stat.html (дата звернення: 26.02.2024).
9. CrimeStat: Spatial Statistics Program for the Analysis of Crime Incident Locations : вебсайт. URL: <https://nij.ojp.gov/topics/articles/crimestat-spatial-statistics-program-analysis-crime-incident-locations> (дата звернення: 26.02.2024).
10. Dupont B., Stevens Y., Westermann H., Joyce M. Artificial Intelligence in the Context of Crime and Criminal Justice, Korean Institute of Criminology, Canada Research Chair in Cybersecurity, ICCS, Université de Montréal, 2018. URL: https://www.academia.edu/40999602/Artificial_Intelligence_in_the_Context_of_Crime_and_Criminal_Justice (дата звернення: 26.02.2024).
11. Перспективи та межі використання штучного інтелекту в кримінальному процесі: соціологічне дослідження. *Міжнародний фонд «Відродження». Прямуємо разом. Центр Дністрянського, Fata.Agency.* Київ, 2024. 57 с. URL: <https://dc.org.ua/uploads/material/ai.pdf> (дата звернення: 26.02.2024).

УДК 343.102

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/636-638

Вікторія РОГАЛЬСЬКА

професор кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань, кандидат юридичних наук, доцент

Артем РУДЕНКО

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА

Швидкоплинність розвитку сфери інформаційних технологій та послуг зумовлює потребу безперервної актуалізації своїх знань, вмінь та навичок сучасного правника, зокрема це стосується й тих юристів, що провадять свою діяльність у сфері кримінальної юстиції. Умови сьогодення диктують нові, раніше невідомі правила, зумовлені дуже динамічною імплементацією технологій штучного інтелекту в усі сфери суспільного життя, в тому числі й кримінального процесу, невід'ємним елементом якого є стадія досудового розслідування, що стає підґрунтям подальшого плину кримінального судочинства.

Реформація правоохоронних інституцій, зокрема в контексті впровадження технологій штучного інтелекту в процесі здійснення досудового розслідування – важливий напрям на шляху реалізації цінностей, що є визначними в контексті євроінтеграційних процесів, що відбуваються в нашій країні попри повномасштабну війну, в стані якої держава перебуває вже майже два роки.

Нагальною проблематикою впровадження технологій штучного інтелекту в процесі здійснення досудового розслідування уповноваженими кримінально процесуальним законодавством органів, на які вказує значна частина науковців, сфера інтересів яких полягає у дослідженні штучного інтелекту крізь призму кримінального процесу, зокрема й досудового розслідування, полягає у встановленні як етичних меж використання таких технологій, так і законодавчого врегулювання використання таких технологій стороною обвинувачення, стороною захисту й безпосередньо слідчим суддею та судом. Зокрема, постає питання можливості використання технологій штучного інтелекту в процесі здійснення досудового розслідування в контексті доступності та процесуальної регламентації використання програмного забезпечення, що побудовані на технологіях штучного інтелекту.

Треба звернути увагу, що, наприклад, в Японії, використання ШІ в розслідуваннях кримінальних справ регулюється Законом про управління інформаційними технологіями та захист персональних даних, який встановлює правила щодо захисту особистої інформації та обмежень на використання ШІ. У Великій Британії, законодавство передбачає використання ШІ для швидкого пошуку та аналізу великих обсягів даних, а також для виявлення та профілювання злочинців [1, с. 451].

Зазначимо, що незважаючи на активність цифровізації всіх сфер суспільного життя – правоохоронні інституції, органи яких здійснюють досудове розслідування не зовсім встигають за реаліями сьогодення, особливо щодо питання використання штучного інтелекту в кримінальному судочинстві, зокрема в контексті оцифрування кримінального провадження, принаймні на стадії досудового розслідування. Окремих успіхів за вказаним напрямом роботи вдалось досягти Національному антикорупційному бюро України, що впровадили в свою діяльність телекомунікаційну систему «eCase» – це система оптимізації досудового розслідування антикорупційних органів України. Вона інтегрована з Єдиним реєстром досудових розслідувань та системами судових органів, що дозволить НАБУ, САП та ВАКС взаємодіяти онлайн. ECase MS покликана пришвидшити час та підвищити якість досудового розслідування [2].

На нашу думку, впровадження подібних телекомунікаційних систем у поєднанні з технологіями штучного інтелекту – це фундаментальний крок, який значним чином удосконалив процес здійснення досудового розслідування, в контексті оперативності, подолання бюрократичних елементів, яким пронизане досудове розслідування, економія матеріальних та людських ресурсів, спрощення та пришвидшення процесів розгляду процесуальних документів, їх погодження й затвердження тощо.

Окрім того, є дані про використання ШІ під час ухвалення рішення про реєстрацію заяви або повідомлення про кримінальне правопорушення в Іспанії. Зокрема, вчені з Мадридського університету імені Карла III і Кардіфського університету в Уельсі розробили ШІ – алгоритм VeriPol, який здатен виявляти неправдиві повідомлення в поліцію на основі аналізу їх змісту. Ця технологія була протестована поліцією Іспанії у 2017 р.: зокрема, слідчі перевіряли висновки ШІ на особистих зустрічах із заявниками – цікаво, що у 83% випадків версія заявника не підтверджувалася, наслідком чого стало закриття провадження [3, с. 555–556]. Доцільно в нашому дослідженні висвітлити й це питання, адже наслідком вирішеності питання щодо встановлення хоча б однієї з ознак кримінального правопорушення – є підставою для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що в свою чергу знаменує початок досудового розслідування та кримінального провадження в цілому.

Звичайно, штучний інтелект не повинен та не може ухвалювати процесуальні рішення, однак має змогу спростити суб'єктам кримінального провадження пошук інформації, яка може стосуватись певного кримінального провадження [4, с.108]. Проте доцільним буде зауважити, що впровадження вказаної технології за допомогою штучного інтелекту надає змогу спростити процес наявних в деяких випадках коливань та сумнівів, щодо наявності елементів складу кримінального правопорушення в діяннях окремих осіб, відмітимо, що вказана технологія має місце безпосередньо в тих інформаційних та телекомунікаційних системах за допомогою яких реєструється конкретне повідомлення до правоохоронних органів.

Підсумовуючи, зазначимо, що використання штучного інтелекту в процесі

здійснення досудового розслідування – тема яка наразі становить особливий інтерес наукової спільноти через свою актуальність та відсутність успішних практик впровадження таких технологій у повсякдення вітчизняних правоохоронних інституцій. Відмітимо, що важливими елементами, які становлять складову комплексного поняття «досудове розслідування» – є інформаційні та телекомунікаційні системи, що використовуються в процесі діяльності органів досудового розслідування. Впровадження технологій штучного інтелекту у вказані системи – є впевненим кроком в імплементацію технічної прогресивності в процес досудового розслідування, який є не забаганкою, а безумовною потребою сьогодення, що стрімко розвивається та потребує швидкого реагування на останні технічні прогресії, серед яких головними є технології штучного інтелекту.

1.Белова М., Белов Д. Імплементація штучного інтелекту в досудове розслідування кримінальних справ: міжнародний досвід. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 448–453.

2.Впровадження eCase MS допоможе детективам скоротити тривалість досудового розслідування. Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/news/novyny-vprovadzhennya-ecase-ms-dopomozhe-detektyvam-skorotyty-tryvalist-dosudovogo-rozsliduvannya/> (дата звернення: 12.02.2024).

3.Демура М., Клепка Д. Імплементація штучного інтелекту в досудове розслідування кримінальних справ: міжнародний досвід. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С. 554–558.

4.Kovalova O. V. Ways of improving information provision of pre-trial investigation in modern realities. Actual problems of native jurisprudence. 2022. № 3. S. 105–110. URL: <https://doi.org/10.32782/3922104> (дата звернення: 13.02.2024).

УДК 343.102

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/638-640

Олена СОЛДАТЕНКО

професор кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДОТРИМАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСАДИ НЕДОТОРКАНОСТІ ПРАВА ВЛАСНОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

На сьогодні одним з основних напрямів розвитку України як держави є визнання пріоритету людини, її прав та свобод, соціальних цінностей, а також орієнтація на дотримання та забезпечення захисту прав і свобод за допомогою закріплення в національному законодавстві. Указом Президента України від 24 березня 2021 року «Про Національну стратегію у сфері прав людини» визначено невідкладні завдання держави щодо утвердження та забезпечення прав і свобод людини, створення дієвих механізмів їх реалізації та захисту, вирішення системних проблем у зазначеній сфері [1].

Питання щодо прав людини має особливу актуальність, оскільки відбувається переломний етап розвитку нашої держави, у тому числі через військову агресію проти неї, адже дана проблема посилює роль та значення феномену прав людини. Для держави не може бути нічого важливішого, ніж одночасний захист інтересів національної безпеки, територіальної цілісності й прав своїх громадян. Права людини нормативно визначають саме ті умови та способи життєдіяльності людини, які є об'єктивно необхідними для забезпечення нормального функціонування та можливості користуватися найважливішими благами.

Як бачимо, актуальність теми щодо прав людини й забезпечення їх охорони та захисту є важливою в усіх галузях суспільного життя. Водночас найбільшу гостроту й важливість ця тема набуває під час здійснення кримінального провадження. Дотримання та забезпечення конституційних прав людини в кримінальному провадженні складають відповідні положення Конституції України, міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, Кримінальне процесуальне законодавство та інші